

TARIM VE KIRSAL KALKINMAYI DESTEKLEME KURUMU (IPARD PROGRAMI)

Değerli Okuyucular, bu yazımızda tarım sektöründe önem taşıdığını düşündüğümüz Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (IPARD) hakkında sizleri bilgilendirmeye çalışacağız.

IPARD NEDİR?

IPA'nın temel amacı aday ülkeleri üyelik sonrası yapısal ve uyum fonlarının programlaması, yönetimi ve uygulamasına hazırlamak ve bu sayede AB Mali Yardımlarının daha yüksek derecede tutarlılığı ve koordinasyonu sağlamak olarak açıklanabilir. Özetle, IPA aday ülkelerin Avrupa Birliği üyeliğine mali olarak hazırlanmalarına destek sağlar.

Aday ülkeler ve potansiyel aday ülkelere yönelik IPA kapsamında yardım sağlanacak beş bileşen ve bu bileşenlerin yönetimlerinden sorumlu program otoriteleri belirlendi:

Bu otoriteler aşağıdaki gibidir;

1. Geçiş Dönemi Desteği ve Kurumsal Yapılanma - Avrupa Birliği Bakanlığı
2. Bölgesel ve Sınır Ötesi İşbirliği - Avrupa Birliği Bakanlığı
3. Bölgesel Kalkınma
  - Çevre Operasyonel Programı - Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
  - Ulaştırma Operasyonel Programı - Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı
  - Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programı - Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
4. İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi - Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı,
5. Kırsal Kalkınma - Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

IPARD, Avrupa Birliği (AB) tarafından aday ve potansiyel aday ülkelere destek olmak amacıyla oluşturulan, Avrupa Birliği (AB) ye Katılım Öncesi Mali İşletmelerin ilgili topluluk standartlarına yükseltilmesi amacı ile TKDK Kamu Tüzel Kişiliği ve Avrupa Birliği (AB) Komisyonunca gerçekleştirilen karşılıksız bir kredidir. (AB 1085/2006 KONSEY TÜZÜĞÜ)

Avrupa Birliği daha önce çeşitli programlar altında aday ve potansiyel aday ülkelere sağladığı mali yardımları 2007 yılı itibariyle yeni bir mali perspektif çerçevesinde Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) adı altında birleştirmiştir. Daha önceleri, PHARE, ISPA, CARDS, SAPARD, gibi farklı adlara sağlanmakta olan katılım öncesi mali yardımlar, Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) adı altında birleştirildi. Avrupa Birliği 2007-2013 dönemi için aday (Türkiye, Hırvatistan ve Makedonya) ve potansiyel aday (Arnavutluk, Bosna Hersek, Sırbistan, Karadağ ve Kosova) lkelere sağladığı tüm katılım öncesi mali yardımları IPA adı altında tek bir çerçevede topladı.

Söz konusu faaliyetlerin gerçekteşirilmesi amacıyla, 4 Mayıs 2007 tarihinde TBMM tarafından kabul edilen 5648 sayılı “Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun” 18/05/2007 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

IPARD kapsamındaki mali destekler karşılıksız olmakla birlikte şartlı ve mükellefiyetlidir. şöyle ki destekleme kararı alındıktan sonra imzalanacak sözleşmelerde belirtilen hususlara uyulması durumunda destekler karşılıksız yani geri ödemesiz olarak verilecektir. Sözleşme hükümlerinin ihlali durumlarında ise sağlanmış mali desteklerin varsa gecikme zammı ile birlikte geri alımı söz konusudur.

Avrupa Birliğinde kırsal kalkınma politikalarının hedefleri nelerdir?

- Tarım ve orman sektörünün güçlendirilmesi.
- Kırsal alanların rekabet gücünün artırılması.
- Çevrenin, kırsal mirasın ve doğal kaynakların korunması hedeflenmektedir.

Proje başvurusu için hangi kriterler aranmaktadır?

- Ulusal kanunlarca tanınmış özel ve tüzel kişiler başvuru yapabiliyor.
- Hibe desteği karan alındığında, proje sahibi 65 yaşından büyük olmayacak.
- Bakanlık kayıt sistemine kayıtlı olmak gerekiyor.
- Çiftçi Kayıt Sistemi ya da diğer kayıt sistemlerinden herhangi birine kayıtlı değilseniz, son başvuru tarihinden önce kayıt olmanız ve ilgili belgeyi hibe başvurusuyla birlikte sunmanız gerekiyor.
- Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'nun istediği formatta bir iş planı hazırlanması gerekiyor.
- Proje sonunda işletmenin ekonomik olarak sürdürülebilir olduğu iş planında gösterilmeli.

- Proje sahibinin başvurusunu teslim ettiğinde devlete herhangi bir vergi veya sosyal güvenlik prim borcu olmaması şart.
- İşletme sahibi 250'den az kişi istihdam etmeli ve yıllık ciro ya da bilançosu 25 milyon TL'yi aşmamalı.
- Yeni işletme kurulmasına, sadece ilde kapasite fazlası olmaması durumunda destek veriliyor.
- Faydalanın, ödemenin yapılmasından sonraki 5 yıl boyunca yatırımı koruyacağını ve çok önemli değişiklikler yapmayacağını taahhüt etmesi gerekiyor.

IPARD Programı Kapsamında Desteklenen Harcamalar Nelerdir?

4 tür uygun harcama vardır. Bunlar:

1. Yapım işleri,
2. Makine-Ekipman Alımı,
3. Hizmet Alımı,
4. Proje Görünürlük harcamalarıdır.

- Arazi ve mevcut binaların satın alınması,
- İkinci el makine ve ekipman alımı,
- Canlı hayvan satın alınması,
- Zirai ürün haklarının, yıllık bitkilerin ve onların ekimlerinin satın alınması,
- KDV ve ÖTV dâhil olmak üzere vergi ve harçlar,
- Gümrük resmi ve ithalat vergileri,
- İşletme giderleri,
- Bakım ve amortisman giderleri,
- Her türlü kira gideri,
- Banka ücretleri, teminat masrafları ve benzeri ücretler,
- Döviz-TL ile ilgili dönüşüm masrafları, ücretleri ve kambiyo kayıpları,
- Para cezaları, mali cezalar ve dava masrafları,
- Faydalanıcı tarafından yapılan ayni katkılar,

- İdarenin yardımın yönetimi ve uygulanmasından doğan herhangi bir masrafı, yani işleyiş Yapısının ve özellikle genel giderler, kira giderleri ve yönetim, uygulama, izleme ve kontrol içinde istihdam edilen personelin maaşları.
- Başvuru Sahibinin, proje uygulaması sırasında yapacağı harcamalara ilişkin tüm vergiler uygun harcamalar olmayıp destek kapsamı dışındadır. Bununla birlikte, söz konusu harcamalar açısından istisna ve muafiyet sağlanan durumlara ilişkin düzenlemeler, Maliye Bakanlığınca gerçekleştirilmektedir.
- Sigorta giderleri IPARD Programı kapsamında uygun harcama değildir.
- Aynı katkılar uygun maliyet olarak değerlendirilmeyecek, bu katkılar, faydalanıcı tarafından sağlanan eş finansman olarak kabul edilmeyecektir. Bununla birlikte, destek verilmesi durumunda, faydalanıcı başvuru formunda belirttiği bu katkıları üstlenmek zorundadır.

IPARD Programının Uygulanacağı İller Hangileridir?

1.Uygulama Dönemi: (20 İl)

- Afyon, Amasya, Balıkesir, Çorum, Diyarbakır, Erzurum, Hatay, Isparta, Kahramanmaraş, Kars, Konya, Malatya, Ordu, Samsun, Şanlıurfa, Sivas, Tokat, Trabzon, Van, Yozgat.

2.Uygulama Dönemi: (22 İl)

- Ağrı, Aksaray, Ankara, Ardahan, Aydın, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çankırı, Denizli, Elazığ, Erzincan, Giresun, Karaman, Kastamonu, Kütahya, Manisa, Mardin, Mersin, Muş, Nevşehir, Uşak.

Yazımızı noktalamadan önce son olarak belirtmek istediğimiz husus, IPARD programı kapsamında imza atılan sözleşme hükümlerine uygun davranmak önem teşkil etmektedir. Programın kullanılmasında artış ile çok sayıda sözleşmeye aykırılıkların meydana geleceğini ve bu konu hakkında ileri çok sayılı hukuki ihtilafın mahkemelere yansıtacağı düşüncesindeyiz.

Av. Şefik ZİROĞLU – Stj. Av. Işıl ÇETİNKAYA

